

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten
Fredrik Wilde

BESLUT

1 (7)

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Ulvfjället, Säffle kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Ulvfjället som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Det aktuella området avgränsas med den svarta heldragna linjen på karta i bilaga 2.

Naturreservatets namn skall vara *Ulvfjället*.

Syfte

Syftet med Ulvfjällets naturreservat är att långsiktigt säkerställa och utveckla naturskogsartad gammal barrskog med lövinslag, med särskilt värde för fauna och flora. Detta för att dessa skogsmiljöer innehåller många skyddsvärda arter med starkt reducerad förekomst i det brukade skogslandskapet. Ett bevarande med den inriktningen innebär att barrdominerade naturskogsbestånd i stort sett lämnas orörda och substrat som gamla lövträd gynnas och död ved nyskapas. Vidare skall lövträdskontinuiteten tillgodoses på lång sikt genom att lövträd gynnas genom olika skötselåtgärder. Målet är att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de skyddsvärda arterna som är kända i området (se bilaga 5) vilket innebär att de lever kvar i området i livskraftiga bestånd eller att naturreservatet Ulvfjället är en viktig värdekärna i landskapet med för arterna lämplig livsmiljö.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande inskränkningar skall gälla i reservatet.

A. Beslut med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk förutom åtgärder som anges i skötselplanen
2. schakta, tippa, fylla ut, nydika, anordna upplag eller omarrondera marken, i det fall det inte sker med stöd av skötselplan för reservatet
3. uppföra radiomast eller anlägga luftledning
4. uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området
6. bedriva viltvårdande åtgärder eller utfodring

B. Förpliktelse med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken.

Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgatan 5-7

Telefon
054 – 19 70 00 (växel)
054 – 19 72 72 (direkt)

Telefax
054 – 19 70 90

E-post
miljo@s.lst.se

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla sådana intrång i reservatet som:

1. utmärkning av och information om reservatet
2. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter, enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan
3. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet och om ordningen i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker eller plocka mossor, lavar och vedsvampar,
2. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
3. framföra fordon,
4. skada eller borttaga naturföremål eller ytbildning eller skada marktäcket,
5. i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Punkt C2 utgör inte hinder för passröjning under förutsättning att inte naturvärden påverkas negativt och att åtgärden sker i samråd med reservatsförvaltaren. Föreskriften C3 utgör inte hinder för terrängtransport av fälld älg förutsatt att spårbildning ej sker. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs. Länsstyrelsen kan meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C5.

Ordningsföreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

Ovanstående inskränkningar ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter det att de utkom från trycket i länets författningssamling.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:1252) fastställer länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen.

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen, (se bilaga 4.2).

BAKGRUND

Beskrivning av naturreservatet

Reservatsområdet ligger på ett höjdläge (en av Säffle kommuns högsta punkter) med sluttningar åt alla håll, ca 10 km nordväst Långseruds kyrka. Området ligger mellan 190 och 307 meter över havet. I västra delen sluttar terrängen brant mot väster. Av områdets ca 62 hektar utgörs ca 60 hektar av skogsmark. Höjdplatån består av en mager hållmarkstallskog med en liten myr i centrala delen. Hög andel av hållmarksbeståndet består av gamla träd i form av pansarbarkstallar med grovgreniga kronor. Död ved, främst tallågor, torrakor och grantorrträd, finns här och var men i begränsad omfattning. I centrala delen finns en liten myr.

Västbranten innehåller rikligt med asp, gammeltall och gran. Död ved, lodytor och block förekommer allmänt. Flertalet signal- och rödlistade arter är funna i branten, bl.a. *vit vedfingersvamp*, *stor aspticka*, *gränsticka* och *aspgelélav*. Den rika förekomsten av död ved och det västvända, solexponerade läget gör området gynnsamt för ved- och barklevande insekter. I centrala och södra delen (skötselområde 6 i skötselplan) finns variationsrik skog som består av tät, ogallrad granskog som bryts av med rejäla luckor bestående av kala hållar eller kraftig ljungvegetation. I dessa luckor finns gamla tallöverståndare och lövträd i olika åldrar, främst björk men även enstaka asp och rönn. Här och var finns också grova lövhögstubbar. Det öppna och solexponerade läget gynnar vedlevande insekter och av hackmärkena efter spettar att döma, finns en rik vedfauna.

Reservatet innehåller det av EU prioriterade skogsmiljön *Västlig taiga* vars areal uppgår till ca 33 hektar.

Beskrivning av det omgivande landskapet

Ulvfjället är centralt belägen i en trakt med hög andel nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt. Skogslandskapet är brandpräglat och ett stort antal gamla aspar är spridda i terrängen.

Flertalet har lämnats föredömligt vid skogsbruksåtgärder genom åren vilket bl.a. har gynnat skalbaggen aspraktbagge och gråspett, som förekommer med flera par i trakten.

Landskapsavsnittet är ett av landets sista där det i början på 2000-talet, samtliga hackspettarter årligen häckar vilket mer än väl avspeglar områdets naturkvalitéer.

I detta storområde, här kallat Bjursjön - Gillertjärn, är landskapet mycket kuperat, och karaktäriseras av långsmala sprickdalar i nord-sydlig riktning med mellanliggande höjdryggar. De enskilda höjdryggarna har en söndersprucken yta med gott om svackor, lodytor och små bergknallar. Sprickdalarna är smala, ofta med myrdråg, sumpskogar eller små bäckar i dalbottarna. Antalet större våtmarker är begränsat till ett fåtal mossar vars storlek varierar mellan 5 och 10 hektar. Området tillhör geologiskt den Sydvästkandinaviska berggrundsprovinsens västra gnejssegment. Bergarterna utgörs främst av tonaliter och

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

granodioriter av Åmålstyp med stråk av sura vulkaniter och den mer basiska grönsten metagabbro. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäckte av sandig-moig morän.

Inom Bjursjön - Gillertjärn finns flera närbelägna gammelskogar med liknande karaktär och biologiska värden som vid Ulvfjället. Länsstyrelsen har tidigare skyddat tre närbelägna skogsområden som naturreservat; Bjursjöhöjden (75 ha), Segolstorpshöjden (interimistiskt 63 ha) och Gillertjärn (38 ha). Utöver reservaten finns ytterligare tre nya reservatsförslag (Ulvfjället inräknat) och fyra biotopskydd beslutade av Skogsvårdsstyrelsen samt två s.k. vitryggområden som pekats ut på Bergvik Skog AB:s marker. Här inriktas skötseln så att lövskog rik på död ved utvecklas.

Länsstyrelsen vill i naturskyddsarbetet prioritera objekt i särskilt värdefulla trakter/landskap där omfattande naturkvalitéer finns och/eller där skyddsarbete redan påbörjats. Därför framstår reservatsbildningen av Ulvfjället, i komplement med övriga befintliga och blivande naturreservaten Segolstorpshöjden, Lilla Örtjärnslogen, Gillertjärn och Bjursjöhöjden, som en naturlig och prioriterad del av naturskyddsarbetet i området.

Historik

Skogens struktur, brandstubbar och uppgifter från kartor och muntliga källor vittnar om att skogslandskapet omkring Ulvfjället tidigare präglats av skogsbränder. Den mänskliga påverkan i området har en lång historia. I omgivningarna finns flera lämningar efter gamla torp. Strax söder om reservatet finns en torplämning kallad "Bäckehagen". Här föddes Frans Johansson 1865. Han föddes med obrukbara ben och kallades därför "Krypen". Hans byxor var skinnskodda och på handlovarna hade han bakdelen av ett par galoscher. När han förflyttade sig fick han hasa sig fram. Trots detta handikapp, hjälpte han till att bruka jorden. Frans dog 1942. Nära högsta toppen på Ulvfjället finns en fornlämningsliknande stensättning samt en på stenar uppbyggd stenhäll som enligt lokalbefolkningen användes vid 1900-talets början som stomme till predikstol vid "friluftsgudstjänster" på platsen.

Skogen på Ulvfjället har säkerligen använts för uttag av virke och brännved genom tiderna. På höjdplatån har dock uttaget varit sparsamt de senaste hundra åren eftersom flertalet tallar uppnår en ålder av 200 - 250 år. Det moderna skogsbruket har satt relativt sparsamma spår i området. En liten yta i söder består av hygge och en del areal i östra delarna av reservatet utgörs av skog i gallringsålder.

MOTIVERING

Motiv till skydd

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många biotoper minskat kraftigt i omfattning och sammanhängande skogsområden fragmenterats. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Processer som eld och översvämning som i naturtillståndet är viktiga för förnyande av skogsekosystemen, har i det närmaste upphört.

Genom en reservatsbildning vid Ulvfjället bevaras en koncentration av äldre bestånd där kvarvarande äldre skog endast i begränsad omfattning påverkats av skogsbruk. Vidare skapas nya möjligheter att genom skötsel gynna lövträden i området. Ulvfjället är också en viktig pusselbit i storområdet Bjursjön - Gillertjärn där en koncentration av värdefulla skogsmiljöer förekommer.

Området har ett stort *botaniskt* värde då det hyser ett stort antal hotade kryptogamer och vedsvampar, vars biotopkrav återfinns i naturskogar med stort inslag av gamla grova lövträd och gott om död ved. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort *zoologiskt* värde genom gammelskogens speciella förutsättningar som livsmiljö för fågelfauna och vedlevande insekter. Värdena understryks ytterligare av mångfalden av hackspettar i området. Tretåig hackspett och mindre hackspett har högt ställda krav på sin miljö, och uppträder i naturskogsliknande skogar med hög trädslagsvariation och stort inslag av gamla lövträd. Skogshönsen tjäder och järpe har även de påverkats negativt genom skogslandskapets ökade fragmentering, minskad areal gammal skog och minskad andel lövträd. Ett bevarande av naturskogens kvalitéer är betydelsefull också för dessa arters förekomst inom området.

För de arter som är knutna till barrskogens sena successionsstadier, såväl som till brännor och lövrika stadier, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.

Reservatet innehåller prioriterade naturtypen *västlig taiga* utpekad i EU:s habitatdirektiv. Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer endast kan bevaras genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Proportionalitetsprincipen

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

ÖVRIGT

Ärendets handläggning

2001-04-24 gjordes ett fältbesök i området på initiativ av och tillsammans med dåvarande Skogsvårdsstyrelsen i Säffle distrikt. Berörda markägare kontaktades inför en mer fördjupad inventering och ett informationsbrev om detta skickades ut 2001-05-28. Fältinventeringen mynnar ut i ett förslag till gräns för ett naturreservat och under hösten 2001 inleds mer ingående kontakter med markägarna. Planering av en vandringsleds sträckning har gjorts i samarbete med Lönnskogsbygdens byalag. Fastigheterna värderas av Svefa AB, Karlstad, som också anlitas som förhandlare.

Beskrivning av reservatets gränser

Reservatets gräns följer fastighetsgränsen mellan 1:22 och 1:76 (medsols utmed gränsen) ca 430 meter, för att sedan gå rakt österut ca 300m. Därefter går reservatsgränsen i sydöstlig riktning till fastigheten 1:76, där den viker av rakt söderut och går ner till fastighetsgränsen mellan 1:30 och 1:76, vilken den sedan följer ca 620m. Reservatsgränsen går sedan mot nordväst, längs med branten, till fastigheten 1:29, där den viker av dryga 50m österut utmed fastighetsgränsen. Här vinklar reservatet av mot nordväst i 190m för att sedan gå rakt norrut, korsa fem fastighetsgränser och därefter ansluta till reservatets gräns vid fastighet 1:22.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Fredrik Wilde. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och antikvarie Lotta Boss.

Eva Eriksson

Fredrik Wilde

BESLUT

7 (7)

2006-02-06

Dnr 511-421-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Konsekvensutredning
5. Artlista
6. Hur man överklagar